

SVET AKO NEKONEČNÁ ČASOVÁ SLUČKA.
UNIKNÚŤ MÔŽE LEN JEDEN!

NAV R A T Y
D O
N E S V E T A

Marisha Pessl

NÁVRATY
DO
NESVETA

Marisha Pessl
je autorkou těchto knih:

VYBRANÉ OKRUHY MECHANIKY POHRŮM
NOČNÝ FILM

NÁVRATY

DO

NESVETA

Marisha Pessl

slovar

Copyright © 2018 by Wonderline Productions LLC
Translation © Katarína Kvoriaková 2019
Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o., Bratislava 2020

ISBN 978-80-556-3908-6

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy sa nesmie reprodukovat ani šíriť v nijakej forme ani nijakými prostriedkami, či už elektronickými, alebo mechanickými, vo forme fotokópií či nahrávok, respektíve prostredníctvom súčasného alebo budúceho informačného systému a podobne bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

Z anglického originálu

Marisha Pessl: Neverworld Wake,

ktorý vyšiel vo vydavateľstve Delacorte Press, New York 2018,

preložila Katarína Kvoriaková.

Prvé slovenské vydanie

Zodpovedná redaktorka Zuzana Šmatláková

Návrh obálky Michal Šajmír

Produkcia Dana Klimová

Editorka Dana Brežňanová

Vydalo vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o., Bratislava

v roku 2020.

Sadzba Alias Press, s. r. o., Bratislava

Tlač FINIDR, s. r. o., Český Těšín

10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

www.slovart.sk

Cena uvedená na obálke knihy je nezáväzným odporúčaním pre konečných predajcov.

Davidovi

POĎAKOVANIE

Chcela by som sa poďakovať svojej redaktorke Beverly Horowitzovej za to, že ma sprevádzala pri mojich prvých krokoch vo svete literatúry pre mladých. Od nášho prvého rozhovoru uplynuli už tri roky a cez mnohé hrubé koncepty a vďaka tvojej múdrosti, humoru a ostražitej pozornosti som sa veľa naučila a inšpirovala si ma. Taktiež som veľmi zaviazaná svojej agentke a priateľke Binky Urbanovej za to, že ma nasledovala do neprebádaných území a vždy poskytla neomylné rady a postrehy.

Moja nesmierna vďaka patrí tiež všetkým kreatívnym mozgom v Delacore Press, ktoré neúnavne pracovali pre dobro knihy, menovite Noreen Heritsovej, Johnovi Adamovi, Colleen Fellinghamovej, Alison Kolaniovej, Tamare Schwartzovej a Rebecce Gudelisovej. Ďakujem aj Kate Medinovej a tímu vo vydavateľstve Penguin Random House, ktorých oddanosť autorom a čitateľom bez ohľadu na trendy ma nikdy neprestane privádzať do úžasu.

Som vďačná aj Felicity Bluntovej, Roxane Eduardovej a Mairi Friesen-Escandellovej, že sa im podarilo predstaviť túto knihu zahraničným čitateľom, Ronovi Bernsteinovi za jeho odborné rady v oblasti filmových práv. Brende Croninovej, Sethovi Rabinowitzovi a Nicole Carusovej, dôverníkom a diskusným partnerom. A ďakujem aj Anne Pesslovej, mojej šampiónke prvého hrubého konceptu, jasnovidke, ktorá predvídala všetky prázdne miesta, a supermamke.

No najmä by som sa chcela poďakovať svojim trom Osudovým, Davidovi, Winter a Avalon, ktorých predstava sveta a úcta k príbehom, malým aj veľkým, mi denne prinášajú radosť.

Napokon dlhujem poďakovanie všetkým mladým čitateľom, ktorí v kníhkupectve siahli po mojej knihe. Ste to práve vy, ktorých vášeň pre silné postavy, čo prekonávajú prekážky, ma inšpirovala k tomuto príbehu.

Niekedy nenájdeš odpovede.
Niekedy stretneš lások na tisíce.
Niekedy temnota zuby vycerí.
Niekedy skrýva biele holubice.
Len jedno však očakávať môžeš.
Keď vykročíš cestou, čo sa kľukatí.
Že vyrazí ti dych a vezme ti reč.
A čo potom? Spýtaj sa toho, čo všetko vie.

J. C. Gossamer Madwick
Temný dom na konci ohybu Inde

1. ČASŤ

1. KAPITOLA

Viac ako rok som s Whitley Lansingovou ani s ostatnými nehovorila.

Keď mi po poslednej skúške prišla od nej správa, znelo to neodvratne, ako kométa trhajúca nočnú oblohu, predznamenávajúca osud.

Už stačilo. WTF. #otras Prepáč, zase ten môj Tourette. Aký bol prvý rok na novej škole? Skvelý? Hrozný?

Ale vážne. Chýbaš nám.

Ruším mlčanie, lebo gang mieri na moje narodky do Wincroftu. Linda bude na Malorke a ESS Burt sa tretíkrát žení na ostrove Sv. Bartolomeja (s vegánkou + jogínkou). Takže máme Wincroft na celý víkend len pre seba. Ako za starých čias.

Budeš môcť? Čo ty na to, Čmel'ko?

Carpe noctem.

Využi noc.

Zo všetkých dievčat, ktoré som poznala, jedine Whitley bola schopná hľadiť na každého zvrchu ako modelka Dioru odetá v koži a súčasne mlieť v latinčine, akoby to bol jej rodný jazyk.

„Ako dopadla skúška?“ spýtala sa mama, keď po mňa prišla.

„Pomýlila som si Sokrata s Platónom a nestihla dopísať esej,“ oznámila som jej, keď som si zapínala bezpečnostný pás.

„Určite si to zvládla.“ Usmiala sa a premerala si ma. „Máme ešte niečo v pláne?“

Pokrútila som hlavou.

S ockom sme včera vypratali moju izbu na internáte. Vrátila som aj skriptá do študentského klubu a dostala zľavu tridsať percent na budúci školský rok. Moja spolubývajúca Casey pochádzala z New Havenu a každý víkend odchádzala za priateľom. Od úvodných hodín som ju sotva vídavala.

Koniec prvého ročníka na Emerson College ako prišiel, tak odišiel, s nevýrazným tichom typickým pre totálne výpredaje.

„Niečo temné sa chystá,“ povedal by mi Jim.

Nemala som na leto žiadne plány okrem práce u rodičov v Kapitánovej vrane.

Kaviareň a zmrzlináreň na pobreží, Kapitánovu vranu alebo iba Vranu, ako ju miestni volajú, vlastní moja rodina a nachádza sa vo Watch Hille na Rhode Islande, v nevelkej pobrežnej dedine, kde som vyrástla.

Watch Hill, Rhode Island. Počet obyvateľov: každý pozná každého.

Môj prastarý otec Burn Harley si otvoril obchodík so zmrzlinou v roku 1885. Vtedy bol Watch Hill ešte nevelkou skalnatou dedinkou, kam si kapitáni rybárskych lodí chodili privykať na súš a po prvý-

krát objať svoje deti, skôr ako sa znovu vydajú v ústrety Veľkému atlantickému neznámu. Burnov zarámovaný portrét nakreslený ceruzkou visí nad vchodom do kaviarne, z očí mu srší šialenstvo mŕtveho geniálneho spisovateľa alebo svetového bádateľa, ktorý sa nevrátil z expedície na Arktídu. No v skutočnosti vedel prastarý otec ledva čítať, dával prednosť známym tváram pred cudzincami a súši pred morom. A v živote akurát tak prevádzkoval reštauráciu na móle a zdokonaľoval recept na najlepšiu mušľovú polievku na svete.

Celé leto som naberala zmrzlinu opáleným tínedžerom v žabkách a pastelových svetrikoch. Prichádzali a odchádzali vo veľkých rozmarných skupinách ako húfy rýb. Robila som cheesburgery a zapekané tuniakové sendviče, kapustové šaláty a mliečne kokteily. Zametala som piesok z čierno-bielej šachovnicovej dlažby, roznášala servítky, balíčky kečupov, soli, rozdávala náramky označujúce hranicu plnoletosti, citrónovú ľadovú triešť, brožúrky s výletmi na párty lode ďaleko na mori. Odkladala som k pokladni kopu mobilov, aby si ich majitelia mohli ľahko nájsť, keď vrazili dnu v panike so slovami: „Stratil som... aha... ďakujem, si najlepšia!“ Upratovala som otrhané modré lístky z kolotoča, ktorý sa nachádzal neďaleko na pláži a na ktorom sa jazdilo na morských pannách s vyblednutými črtami, nie na koňoch. Watch Hill zažil najväčšiu slávu, keď Eleanor Rooseveltovú odľahčili, ako jazdí na ryšavke s tyrkysovým chvostom. (Po meste sa odvtedy niesol vtíp, aká otrávená vyzerala na tých záberoch a ako nepríjemne sa musela cítiť priam pochovaná zaživa pod tektonickými vrstvami svojej našuchorenej sukne.)

Čistila som koše od omáčky na grilovanie, zotierala zo stola roztopenú Havárku (obľúbená príchuť zmrzliny všetkých detí pozostávala z rozdrveného keksového cesta, vlašských orechov, koláčového cesta a kúskov horkej čokolády). Savovala, cifovala a okenovala som okná, pulty a kľučky dverí. Zotierala som nánosy soli z mušlí a šklábiek, každú leštila, ako keď si predavač drahokamov posadnuto prezerá smaragdy. Väčšinou som vstávala o piatej a šla

s ockom po čerstvé plody mora, keď rybárske lode prirazili k brehu. Skúmala som krabie klepetá, platesy, ustrice, morské ostrieže a rukami mi prešli ich hýbajúce sa nohy a klepetá, fúzonôžky a brušká hrajúce farbami. Napísala som texty piesní k vymyslenému filmu *Cestná lúpež Loly Andersonovej*. Čmárala som slová, rýmy, tváre a ruky na obrúsky a vytlačené menu a hádzala som ich do koša skôr, ako ich ktokoľvek videl. Navštevovala som podpornú skupinu pre mladých v komunitnom centre North Stonington, ktorá mi mala uľahčiť vyrovnanie sa so žiaľom. Stretávala som sa tam už len s jedným ďalším deckom, tichým chlapcom menom Turks, ktorého otec zomrel na ALS. Po dvoch sedeniach sa už nevrátil a nechal ma tam samu s poradkyňou, vyklepanou ženskou, ktorá sa volala Deb a obliekala si nohavicové kostýmy. V ruke vždy držala osem centimetrov hrubú knihu s názvom *Ovládnite svoj žiaľ, príručka pre mladých*.

„Cieľom tohto cvičenia je nájsť pozitívny význam v stratenom vzťahu,“ čítala v siedmej kapitole a podávala mi stránku pracovného zošita List na rozlúčku. „Na túto stránku napíš odkaz pre stratenú blízku osobu, podrobne opíš láskyplné spomienky, nádeje a akékoľvek posledné otázky.“

Hodila na stôl pero s nápisom OSTROVNÉ REZORTY TABEEGO a odišla. Počula som, ako na chodbe telefonuje a háda sa s nejakým Barrym, vyčíta mu, prečo včera večer neprišiel.

Na list na rozlúčku som nakreslila kvíliaceho orla s textom piesne k imaginárnemu japonskému animovanému filmu o zabudnutých myšlienkach s názvom *Stratené v hlave*.

Potom som sa prešmykla cez únikový východ a viac sa tam nevrátila.

Naučila som Ospalého Sama (veľkého zívajúceho tínedžera z Anglicka na návšteve u amerického tatka), ako pripraviť vyprážené mušle a dokonalý grilovaný syrový sendvič. *Gril nastav na strednú teplotu, maslo, štyri minúty z každej strany, šesť plátkov Vermontského pikantného čedaru, dva z fontiny*. Štvrtého júla ma pozval na oslavu

ku kamarátom akéhosi kamaráta. Úplne ho šokovalo, keď som sa tam skutočne zjavila. Stála som vedľa stojacej lampy s teplým pivom, počúvala, ako sa bavia o hodinách gitary a Zachovi Galifianakisovi, a čakala som na vhodný okamih na útek.

„A toto je, mimochodom, Bee,“ predstavoval ma Ospalý Sam. „Ona vie fakt aj rozprávať, prisahám.“

O Whitleinej správe som nepovedala nikomu, aj keď som na ňu stále podvedome myslela.

Tie úplne novučičké, príliš extravagantné šaty, ktoré som si kúpila, som vlastne ani nevybrala z tašky. Ležali kdesi vzadu v mojom šatníku, poskladané v papieri s účtenkou a s visačkami. Mala som v úmysle ich vrátiť.

No čo ak sa niekedy odhodlám si ich obliecť? Tá šanca tam stále bola.

Poznala som dátum jej narodenín rovnako dobre ako svoj vlastný: tridsiaty august.

Piatok. Najväčší rozruch v ten deň spôsobil túlavý pes na Hlavnej ulici. Nemal menovku a v očiach mal utrápený výraz vojenského zajatca. Bol sivý, chlpatý a zľakol sa pri akomkoľvek pokuse pohľadať ho. Trúbenie auta ho vyhnalo rovno do smetiakov za Kapitánovou vranou.

„Vidíte to zaschnuté žlté blato na jeho zadných labách? Také majú na západnej strane potoka Nickybogg,“ oznámil dôstojník Locke, nadšený prvou záhadou, ktorá sa mu v tom roku dostala do rúk.

Celý deň sa nehovorilo o ničom inom, len o tom zatúlanom psovi – čo s ním treba robiť, kde bol –, a až oveľa neskôr som si uvedomila, že som sa v myšlienkach z ničoho nič k nemu vrátila. Uvažovala som, či nepredstavoval nejaké znamenie, varovanie, že

sa blíži niečo strašné, že by som sa nemala púšťať po ospevovanej a tajomnej Neschodenej ceste, ale vydať sa po širokej, dobre osvetlenej ceste, ktorú poznám a po ktorej chodia všetci.

Vtedy sa už dávno zvečeralo. Slnko zašlo. Ospalý Sam odišiel. Ja som už v kaviarni podvíhala všetky stoličky na stoly. Vyvliekla som smeti. No, každopádne, šla by som proti ľudskej prirodzenosti. Nikto nikdy nedbal na varovný signál, keď prišiel.

Mama s ockom usúdili, že s nimi pôjdem do kina Dreamland vo Westerly na maratón klasických bláznivých komédií ako každý piatok.

„Ja už vlastne na dnes večer plány mám,“ oznámila som im.

Ocka to nadchlo. „Vážne, Čmeľko? To je skvelé.“

„Vyrážam na panstvo Wincroft.“

Stíchli. Mama práve obrátila ceduľku „Zatvorené“ na okne a otočila sa, pritiahla si sveter. Triasla sa, aj keď vonku bolo takmer dvadsaťpäť stupňov.

„Ako dlho už o tom vieš?“ spýtala sa.

„Nie dlho. Budem opatrná. Vrátim sa pred polnocou. Budú tam oslavovať Whitleine narodeniny. Myslím, že mi spraví dobre, keď ich znovu všetkých uvidím.“

„Je to ďaleko. Budeš dlho šoférovať potme,“ skonštatoval ocko.

Mama sa na mňa pozrela, akoby mi dávala šesť týždňov života. Keď sa niekedy naozaj rozrušila, prežúvala imaginárnu žuvačku. Robila to aj teraz.

„Ako súčasť procesu vyrovnávania sa so žiaľom by som sa mala postaviť svojej minulosti,“ prehovorila som.

„O to nejde, ja...“

„Victoria, bude to dobré,“ položil jej ocko ruku na plece.

„Ale doktor Quentin povedal, že ťa nemáme vystavovať stresovým situáciám, ktoré...“

„Tuším sme sa zhodli, že doktor Quentin je idiot,“ prerušila som ju.

„Doktor Quentin je fakt idiot,“ lútostivo pritakával ocko. „Fakt, že jeho meno nesie polovica štátnych väznic, sme mali brať ako znamenie.“

„Dobre viete, že nemám rada, keď sa proti mne spojíte,“ zlosťila sa mama.

V tej chvíli sa pokúsil otvoriť dvere nejaký výletník s červenou tvárou v bermudách, ktorý si zjavne doprial priveľa čierneho piva u O'Malliganovcov.

„Máme zatvorené,“ oborila sa na neho mama.

A tak som sa ocitla v ockovej starej zelenej dodávke Dodge RAM s pískajúcim tlmičom na ceste osemdesiat kilometrov pozdĺž pobrežia Rhode Island.

Wincroft.

To meno znelo, akoby vypadlo z vetrom rozviatych stránok románů o duchoch a šialencoch. Panstvo, rozľahlú zbierku budov z červených tehál, vežičiek, záhrad a chrlíčov v tvare vrán postavil v tridsiatych rokoch dvadsiateho storočia Veľký Biely Lovec, ktorý sa vraj priatelil s Hemingwayom a Lawrencom z Arábie. Precestoval svet, zabíjal krásne tvory, a preto na svojom prímorskom panstve Wincroft za šesťdesiat rokov nežil dlhšie ako pár týždňov. Keď to Whitlein čudný bývalý druhý nevlastný otec Burt – známy aj ako E. S. S. Burt – v osemdesiatych rokoch kúpil, zrenovoval interiér v nešťastnom štýle, ktorý Whitley nazvala „keby Madonna ogrcala Cyndi Lauper“.

Aj preto nebolo ničím nezvyčajným, keď ste otvorili nejakú zásuvku v podkroví alebo stuchnutý lodný kufor a našli v nich fotografie neznámych ľudí, ktorí držia pušky a majú na sebe líščie kožuchy alebo nejaké divné vypreparované zviera ako fretku, červenú žabu alebo hlodavca neznámeho druhu. Práve preto sme pri kaž-

dej návšteve Wincroftu mali pocit, akoby sme sa ocitli na archeologickej expedícii, ako keby všetko okolo nás, v podlahách, stenách a strope, čakalo na odhalenie stratenej civilizácie.

„Sme tým, čo skladujeme,“ povedal raz Jim, keď vyťahoval vy-preparovanú jaštericu z topánkovej škatule.

Keď schádzam z medzištátnej, cesta sa špirálovito vinie a spôsobuje závrat, akoby sa ma snažila striasť. Pobrežie Rhode Islandu – nie tá neslávne známa upätá newportská časť so strmými zrázmi a kolosálnymi panskými sídlami, ktoré samolúbo hľadia na drobné plachetnice roztrúsené po prístave, ale jeho zvyšok – bolo drsné a polorozpadnuté, pokojné a spálené od slnka. Pôsobilo skoro ako starý bezdomovec v spratom tričku, ktorý sa túla po pláži a hľadá užitočné predmety, a pritom si nespomína, kde strávil minulú noc. Pusté nepoddajné pastviny, slané popraskané cesty, zarastené vyblednuté značky a pokazené semaforey. Mosty si prerážali cestu z močiarov a zapadali vyčerpané na opačnej strane.

Stále som mala ich telefónne čísla, ale nezavolala som im. Dokonca som ani nevedela, či tam budú. Po všetkých tých mesiacoch mohli zmeniť plány. Možno zaklopem a neotvorí mi Whitley, ale jej druhý bývalý nevlastný otec, Burt, E. S. S. Burt s príliš dlhými kučeravými šedivými vlasmi, Burt, ktorý pred miliónmi rokov napísal pieseň nominovanú na Oscara k filmu o tragickej láske v hlavnej úlohe s Ryanom O'Neillom. No možno tam budú. Možno chcem vidieť, ako sa budú tváriť, keď ma po prvýkrát zbadajú, ich nena-cvičené pohľady.

Na druhej strane, keďže nevedeli, že za nimi mierim, stále by som to mohla otočiť. Stále by som sa mohla pridať k rodičom v Dream-lande na filme *Piatkové dievča*, potom by sme zbehli na krabí koláč a ustrice do Shakedownu, pozdraviť majiteľa Artieho a predstierať, že som nepočula, ako šepká môjmu ocovi, keď zájdem na toaletu: „Bee sa už naozaj spamätala,“ akoby som bola zranený závodný kôň, ktorého sa rozhodli neutrať. Niežeby to bola Artieho chyba.

Takto prirodzene zareagujú všetci, keď zistia, čo sa stalo. Môj priateľ Jim zomrel v poslednom ročníku na strednej.

Náhla *Smrť lásky* tvojho života by sa nikomu nemala prihodiť v puberte. Ak sa tak stane, bolo by fajn, keby za to mohol jeden z *Troch pochopiteľných dôvodov, prečo zomrie dieťa*: A. autonehoda, B. rakovina a po C. samovražda. V takom prípade by po výbere vhodného písmenka mohol najbližší dospelý vašu pozornosť urýchlene odvieť na rad filmov (väčšinou s Timothyom Huttonom) a „pomôž si sám“ knihy, aby vám pomohli *Vyrovnať sa* s tým.

Ak však smrť vášho priateľa zostáva nevyriešenou záhadou a vy zízate do čiernej diery viny a neznáma?

Na celom svete nenájdete film ani knihu, ktorá by vám s tým pomohla.

Hádam až na *Exorcistu*.

Keby som sa na to dnes vykašľala, moji starí priatelia by prišli a odišli z Wincroftu, a tým by to haslo. Keby som sa neukázala, znamenalo by to posledné postrčenie starej hračkárskej plachetnice z môjho detstva, ten posledný posun, ktorý by ju nadobro poslal doprostred jazera, ďaleko od brehu, navždy mimo dosahu.

V tom prípade by som nikdy nezistila, čo sa stalo Jimovi.

Pokračovala som teda v ceste.

Pokrútená cesta ma akoby hnala vpred, zožltnuté brezy sa mi hali popri mne, most, nečakaný znepokojivý výhľad na prístav, kde sa zlietli vysoké biele plachetnice ako stádo hodujúcich jednorozcov pred zmiznutím. Nemohla som uveriť, ako dobre si pamätám cestu: na Exxonovej dolava, na Elmovej vpravo a znovu vpravo na stopke, kde hazardujete so Smrťou, nato obytné prívesy s vyvesenou bielizňou a vyfucanými pneumatikami v predzáhradke. Potom stromy úctivo ustúpili a ukázali najkrajšie miesto, kde sa stretávajú pery neba a mora, striedajúce sa pruhy oranžovej a ružovej na súmraku.

A tam sa vynorila. Brána z tepaného železa ozdobená písmenom W.